

Lietuvių
Nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

Teodoras Blinstrubas
7243 So. Albany Ave.,
Chicago, Ill. 60629

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LX

Gegužė — May 23, 1975

Nr. 41

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

Sveikiname Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos sukaktuvinį seimą ir suvažiavusius atstovus, nuoširdžiai linkėdami sėkmės. Tegu šis Seimas uždega mūsų visų širdis nauju ryžtu ir toliau našiai dirbti tautinės idėjos darbą, siekiant Lietuvos išlaisvinimo.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos dabartinė valdyba. Iš kairės: Jurgis Sirusas — I vicepirmininkas, Stella Abraitienė — II vicepirmininkė, Petras Mačiulis — išdininkas, Emilija Čekienė — pirmininkė ir Juozas Bagdonas — sekretorius.

SIDABRINĖ SUKAKTIS

Švenčiame Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos 25 metų vieningos veiklos sukaktį, kada 1949 m. gegužės 22 dieną, New Yorke

25 metų bėgyje
ALT S-gai vadovavo
šie pirmininkai

Antanas Olis 1949-1951

Motiejus Colney 1951-1953

trys tautinės minties organizacijos: Lietuvai Vaduoti Sąjunga, Amerikos Lietuvių Misiija ir Lietuvių Tautininkų Centras, ligi to laiko tų pačių tikslų siekusios atskirai veikdamos, nutarė dar didesniai savo gretų bei darbų sustiprinimui susijungti į vieną ir pasivadinoti Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga.

ALT S-gos pirmuoju pirmininku buvo išrinktas jau spėjęs anksčiau savo tautinė veikla pasižymėti lietuvių ir net amerikiečių tarpe adv. Antanas Olis.

Per tuos dvidešimt penkerius metus Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjunga nuderbo daug didelių darbų kultūrinėje ir politinėje srityse, jo narių skaičius išaugo ir beveik visuose didesniuose Amerikos miestuose veikia įsisteigę skyriai.

Per tuos dvidešimt penkerius metus tačiau daug garbingų Sąjungos steigėjų mus paliko, pasitraukdami į amžinybę, bet jie paliko mums pavyzdingos veiklos

Antanas Lapinskas 1953-1955

sektinus pėdsakus. Už tai jiems garbė ir padėka.

Tegu šis seimas, kuris renkasi š. m. gegužės 24-25 d. Clevelande, būna darbingas ir jo sprendimai tegu sustiprina tautinės srovės idealizmą dirbti Lietuvos laisvei.

• Albinas S. Trečiokas, ALT S-gos garbės narys, rašo, kad negalėsiąs sukaktuviniam seime ir Vilties susirinkime dalyvauti, bet ta proga siunčias 100 dol. papildomą įnašą, pradėdamas antrą tūkstantinę. Sveikina seimą, linki geros sėkmės ir tikisi pasimatyti sekančiame seime ir Vilties susirinkime jau su dviejų tūkstančių dolerių įnašu. Ačiū už įnašo padidinimą ir linkėjimus.

• Dail. J. Bagdonas, ALT S-gos sekretorius, padarė šiam Dirvos numeriui pirmojo puslapio vinjetę. Ačiū. Taip pat jis nupiešė ir ALT S-gos sukaktuvinio seimo programos viršelį.

• Dirva ateinančią savaitę, dėl kapų puošimo dienos šventės, išeis tik vieną kartą, būtent penktadienį, gegužės 30 d.

Eugenijus Bartkus 1957-1961

Vytautas Abraitis 1961-1965

Jonas Jurkūnas 1965-1967

Teodoras Blinstrubas 1967-1973

Emilija Čekienė 1973-1975

Steponas Biežis 1955-1957

Mayaguez incidentas -- pamoka užsienio politikos vedime

AUSTRALIJOŠ PADANGĖJE

ANTANAS LAUKAITIS

OPOZICIJA UŽ PABALTIECIUS

Naujasis Australijos opozicijos vadas J. M. Fraser, buvo spaudos konferencijoje be kitų politinių klausimų, paklaustas ir paprašytas "Give his view on the Baltic question generally".

Mr. Fraser atsakė: "Last year, in October, I was at a large public meeting in Doncaster. Mr. Snedden spoke there and made our position perfectly clear. I maintain that position." Patvirtindamas savo jau kelis šiuo reikalu pasisakymus, savo laiške K. Stašioniui, jis vėl pabrėžė: "Thank you very much indeed for your generous remarks about my election as Leader of the Liberal Party, I can assure you that I deeply deplore the Government's recognition of the incorporation of the Baltic States into Soviet Union. The Liberal Party has previously said that it will seek to undo the damage on return to Government and I can assure you that I will uphold this position."

Šiuo metu Australijos vidutinė darbiečių politika yra šiek tiek, lyg tai ir atšalus, nes paskutiniai įvykiai Vietname, Cambodijoje ir kitur Pietryčių Azijoje, apstulpo ir patį ministrą pirmininką, todėl nenuostabu, kad po neseniai turėto vizito pas Amerikos prezidentą Fordą, jis pareiškė, kad Amerika yra ir buvo vadovas.

Gegužės 11-tą dieną Sydnėje pasibaigė, tur būt pati didžiausia iki šiol buvusi, Australijoje Modernaus Meno meistrų paroda, kurią aplankė apie ketvirtis milijono žiūrovų. Ši paroda buvo pavadinta "Nuo Manet iki Matisse" ir joje buvo išstatyta 113 įvairių tautybių dailininkų kūrinių, kurie buvo suskirstyti į suvežti iš Amerikos ir kt. Didelė šitų darbų dalis priklauso "Modern Art Museum New York" ir daugelis suskirstinti iš privačių kolekcionierių. Po parodos Sydnėje, ji buvo perkelta į Melbourną.

Paroda buvo ypatingai vertinga ir, kartu su kitais tūkstančiais žiūrovų, aš gerėjau modernizmo meno meistrų darbais ir tiesiog stebėjau, kad Australijoje modernizmus menas gali būti toks populiarus. Nesimindamas platesnio aprašymo apie paskirus paveikslus ir menininkus, paminėsiu tik šioje parodoje buvusius: Manet su savo 1861 m. tradicinio meno paveikslu, vėliau persimetęs jau į impresionizmą, Cezanne, Derain, Matisse, Dufy, Vlaminck, Rouault, Kirchner,

Kadinsky, Picasso, Braque, Gris, Gauguin, Bonnard, Modigliani ir daug kitų. Su gana nemažu įdomumu stebėjau Lietuvos žydo Soutine paveikslą "Medžių alėja", kuri gal ką ir lietuviško priminė.

Nors pats ir nesu menininkas, tačiau šią žymiųjų meistrų parodą aplankiau ir stebėjau su didžiausiu malonumu.

Be katalikų, Australijoje nemažai yra ir evangelikų lietuvių, kurie savo didesnių parapijų neturi ir yra prisijungę, daugiausiai, prie vokiečių evangelikų. Po ilgesnio išvažiavimo, atgal į Australiją grįžo pastorius W. Kosticenas, kuris dabar yra paskirtas į vokiečių parapiją Melbourn. Be kun. W. Kosticeno, kuris jau 1966 metais Sydnėje, lietuviams evangelikams laikė savas pamaldas, Australijoje yra ir antrasis evangelikų kunigas Šimboras. Pagerbimui naujojo kunigo, Lietuvių Namų evangelikų koplyčioje, įvyks specialios pamaldos ir susipažinimas.

Sydnėje "Kovo" sportininkai gavo pakvietimą, spalio mėn. esančio ilgojo savaitgalio metu, vykti į Brisbane miestą. Nors ši nedidelė lietuviškoji kolonija ir neturi savo sporto klubo, tačiau šiame, amžinosios vasaros mieste ir lietuviškoji širdis yra labai šilta, ypatingai kai juos taip retai aplanko kiti meno ar sporto vienetai. Kartu su sportininkais vyks ir tautinių šokių grupė "Grandinėle". Vyrai ir moterys turės savo sportinius susitikimus su australų rinktinėmis, kai šokėjai pasirodys bendrojo baltiaus metu.

Hobarto mieste yra labai pagarsėjęs jaunų dainininkų choras, kuris vadinasi "Rosny" vardu. Šiame, 40-ties dainininkų chore, dainuoja ir mūsų žinomojo sportininko Antano Andrikonio sūnus. Choras, turintis labai didelį pasisekimą, dažnai gastroluoja ir už Australijos ribų. Neseniai jis tik grįžo iš Anglijos ir šių metų pabaigoje jis bus pirmasis meno vienetas važiujantis į kom. Kiniją.

Sydnėje dailininkas Henrikas Šalkauskas vis daugiau ir daugiau užsirekomenduoja Australijos meno pasaulyje ne kaip dailininkas, bet jau kaip ir meno parodų specialistas-teisėjas. Be vėstančių įvairių

lietuvių meno parodų, jis, kartu su Adelaidės ir Melbourn valstybinių meno galerijų direktoriais, yra pakviestas teisėjauti šių metų tarptautinei Robin Hood meno parodai, kuri bus kilnojama po visą Australiją.

Melbourn universiteto meno fakulteto lektorius Sigitas Gabriolavičius pasižymi ir kaip iškilus menininkas. Jo suruošta meno darbų, paveikslų ir antspaudų paroda Melbourn, susilaukė labai didelio pasisekimo ir daug darbų buvo išpirkta jau atidarymo metu. Jo darbus įsigijo Viktorijos valstijos Valstybinė Meno galerija ir Monash universitetas.

Adelaidės lietuvių Muziejus-Archyvas susilaukia rėmėjų ir iš kitų pasaulio kraštų. Neseniai dr. J. Eretas atsiuntė jo parašyto veikalą "Pamirštieji Baltai" vertimus vokiečių kalba, išleista Šveicarijoje, anglų kalba — išleista Chicagoje ir ispanų kalba — išleista Argentinoje.

T. Vidugiris iš Londono atsiuntė žurnalo "Santarvės" 1954-55 m. trūkstantus komplektus, kai J. Šiušis iš Buenos Aires atsiuntė savo eilėraščių knygą "Ilgesio giesmės". Be paskirų lietuvių eksponatų, didesnes pinigines aukas paaukojo Adelaidės Apyl. V-ba 100 dol., Moterų Sekcija — 50 dol., A.L.B. valdyba — 20 dol. ir kt.

Vienintelis Adelaidės Archyvas-Muziejus, labai gražiai vadovaujamas jo vedėjo J. Pyragiaus, yra ne tik Adelaidės, bet ir visos Australijos lietuvių pasididžiavimas, su dėkingumu priimamas mūsų lietuviškuosius eksponatus ir archyvinę medžiagą ir iš kitų pasaulio kraštų, nes jeigu kas nori prisidėti prie istorinio medžiagos muziejinio rinkimo, tai tas galima labai gražiai padaryti, paaukojant istorinę medžiagą šiam gražiam lietuviškam muziejui, kuri daug ilgiau išsilaikys, negu kad privačiuose namuose.

Melbourn australų spauda praneša, kad 16 m. Aldona Stučytė, kurios buvo įdėta ir didelė nuotrauka, po dviejų metų lankymo K. Gorham baletų akademijos, kurioje ji pasireiškė kaip gabiausia mokinė, yra primta į Australijos Baletų Mokyklą ir ten tęs savo pamėgtą baletą.

LIGHT BAKING
GENERAL KITCHEN WORK
and
ASSISTANT COOK
7:30 A.M. to 3:00 P.M. 3 day week.
Salary open. Steady work. Private club.
Ask for MARY MACK
CLEVELAND CIVIC HOUSE
320 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND, OHIO
(39-42)

"Pergalė turi šimtą tėvų, pralaimėjimas lieka našlaičiu" — tie žodžiai priskiriami prezidentui J. F. Kennedy, po JAV nepasisekimo Kuboje. Kad jie teisingi, šiomis dienomis paliudijo Mayaguez laivo incidentas. Dėl to, kad tą pagrobta laivą ir jo įgulą pasisekė išgelbėti, nors ir gana didele kaina: paskutinėmis žiniomis tikrai žuvo bent 5 JAV kariai, 16 dingo be žinios, greičiausiai paskendo su numuštu helikopteriu, ir kelios dešimtys buvo sužeisti, — prezidento Fordo prestižas labai pakilo. Kartu ir amerikiečių ūpas: "We won't be pushed around!"

Besidžiaugiant buvo užmiršta, kad, paraidžiui

imant, prezidentas siūsdamas maršus į tą operaciją sulaužė įstatymą ir už tai galėtų būti... nušalintas. Kongreso priimtas įstatymas (Defense Appropriations Act) aiškiai uždraudė prezidentui toje Azijos srityje vesti karines operacijas: "None of the funds herein appropriated may be obligated or expended to finance directly or indirectly or indirectly combat activities by U.S. military forces in or over or from off the shores of North Vietnam, South Vietnam, Laos or Cambodia".

Galima teigti, kad tas įstatymas, kaip ir panašūs kongreso aktai, paskatino

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

komunistinę pusę didesnėm jėgom pulti ir Vietname ir Cambodijoje. Lieka tik stebėtis, kad jie taip ilgai dar dėsė. Griežtai žiūrint, evakuacija iš Saigono irgi nesisiderino su kongreso aktais, tačiau ji buvo toleruojama kaip savaime suprantamas dalykas. Tai tur būt prisidėjo prie prezidento sprendimo ir dabar veikti.

Reikia tikėtis, kad kongresas iš to patyrimo pasimokys ateitį. Šias elutes rašant jau buvo vilties, kad kongresas atšauks ir draudimą pristatyti Turkijai ginklus ir jų dalis, kas buvo didžiausia nesąmonė.

Iš kitos pusės galima nurodyti, kad nevaržomi prezidentai Jungtines Amerikos Valstybes įvėlė į Vietnamo karą. Į tai galima atsakyti, kad kongresas taip pat yra priėmęs War Powers Act, kuris duoda teisę prezidentui bėdos atsitikimais veikti be kongreso žinios tam tikrą laiką ir tik po įvykusio akto painformuoti įstatymų leidėjus. To pilnai pakanka priversti prezidentą du kartus pagalvoti.

Negalima užmiršti, kad gali pasitaikyti tokių painių situacijų, kur viskas priklauso nuo greito prezidento sprendimo ir tam jis turi turėti laisvas rankas. Kaip ir šioje Mayaguez byloje. Sužinojus, kad laivas buvo pagrobtas (visų pirma per privačius šaltinius, kas nedaro garbės žvaigybės įstaigoms), buvo kreiptasi per kiniečius į Cambodijos atstovybę Pekine, reikalaujant laivą ir įgulą paleisti. Atstovybė tačiau reikalavimą gražino, neatplėšusi voko! Įgulą išgelbėti po to buvo galima tik prieš ją nugabent į sausumą, kas ir buvo padaryta.

JAV akcija paskatino Thailandą reikalauti greitesnio JAV pasitraukimo iš to krašto. Jei JAV jau atsisakė vesti karinę akciją Vietname, Cambodijoje ir Laose, kam jų kariuomenė reikalinga čia? Kad pakartoti tų kraštų tragedijas?

Thailandas ar Siamas, kaip jis anksčiau vadinosi, už savo ilgos nepriklausomybės istoriją turi būti dėkingas savo politikų sugebėjimui reikiamu momentu pereiti į nugalėtojų pusę. Jie ir dabar mano seką tuo istoriniu pavyzdžiu. Tai mus iš suprantamo džiaugsmo dėl Mayaguez atgavimo turėtų gražinti į šios ašarų pakalnės realybę. Vieno laivo atgavimas dar ne reiškia visos situacijos pasikeitimo.

TAUPLYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 1/2% — 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama suma.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKUNAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

DAUGIAU NUOŠIRDUMO RYZTO, AUKOS IR VIENINGUMO BENDRŲJŲ TIKSLŲ SIEKIME

EMILIJĄ ČEKIENĘ

ALT S-gos Pirmininkė

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga š.m. gegužės 24-25 dienomis įvykstantančiame seime Clevelande mini 25 metų veiklos sukaktį, kada tautinės minties Amerikos lietuviai, per eilę metų dalyvaudami visuomeninėje ir politinėje veikloje su dideliu ryžtu ir pasiaukojimu, atlikę daug ir didelių Lietuvai ir lietuvių naudą darbu veikdami keliose organizacijose, siekdami dar sekmingesnio tų darbų vykdymo, geresnių veikimo priemonių bei organizacinio vieningumo, susijungę į vieną ir pasivadino bendru vardu Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga.

Lietuviškų organizacijų suvažiavimai yra tam tikra prasme dvasinis susikaupimas, nes jų metu yra suveda mos veiklos sąskaitos, apgalvestaujami padarytieji apsilaidimai ar savitarpio nesutarimai, kritikuojami išrinktieji vadovai ir deklaruojami pasiryžimai ateičiai. Suvažiavimai yra kartu ir didingos šventės, kuriose apžvelgę praeitį su dar didesne viltimi galvojame apie rytojų, drauge susirinkę ir nusta- tę dar sudėtingesnius kelius į tolimesnę veiklą.

Visos organizacijos turi savo numatytus tikslus, kurių aiškumas bei realumas garantuoja joms pritarimą ir narių gausumą. Viena iš tų gausių yra ALTS-ga, kurios veikimą pradedant, I-jame Seime pirmasis S-gos pirmininkas adv. Antanas Olis į narius kreipėsi šiais žodžiais:

"Tautinės srovės veikimas turi būti toks, kad lietuvių vienybė niekur ir niekada nebūtų pažeista. Aukštai vertindami sąžiningą bendradarbiavimo dvasią mes privalome kontroliuoti savo veiksmus ir savo žodžius, skrupulingai žiūrėdami, kad Amerikos lietuvių solidarumas bendruose siekimuose būtų išlaikytas. Tuo būdu mes platinsime mintį, kad siauri partiniai akiračiai būtų uždegti plačios pažūros į mūsų, kaip

Amerikos gyventojų pareigas, ir į mūsų, kaip Lietuvių Tautos vaikų, prigimtines prievoles. Tvarkydami kilni ir plačią lietuvių pagrindą, mes turime teisės atstovauti tą Amerikos lietuvių visuomenės dalį, kuriai tautinė sąmonė yra brangiausias asmens vertės ženklas. Tą pagrindą mes dedame visai Tautinės Srovės veiklai ir tuo pagrindu mes šaukiame visus geros valios lietuvius į darbą."

Nuo pat įsisteigimo ALTS-gos didžiausias dėmesys skiriamas tarptautinei politikai nuo kurios daugiausia priklauso mūsų siekimų Lietuvai laisvės įgyvendinimas, tačiau dažnai pradedam pamiršti, ir tai pavojinga, kad mūsų balsas tarptautinėje plotmėje bus tik tiek svarus ir išgirstas, kiek stiprų ir gausų užnugarį turėsime savųjų tarpe, kiek paramos gausime lėšomis ir balsais. Kaip prieš ketvirtį šimtmečio, taip ir dabar mūsų vienas iš uždavinių yra stiprėti savo vidaus veikloje, būti aktyviais nariais ir domėtis lietuviška politika, mūsų laisvinimo veiksmais ir jų veiklą derinat prie tarptautinės politikos, kurioje itin šiuo metu didžiųjų valstybių santykiuose užmiršamas bei singumas, visų pavergtų tautų istorijoje daug kartų atpirktas krauju ir tūkstačiais gyvybių.

Lietuvių tauta istorijos tekmėje savo duoklę laisvei taip pat yra atidavusi su kaupe, ypač paskutinės sovietų okupacijos laikotarpyje. Tą duoklę sudaro tūkstančiai išžudyti, kalėjimuose nukankinti, vergų stovyklose ištremti, išardyti šeimų, suvaržyta žodžio ir spaudos laisvė. Bet laisvės troškimo iš tautos kamieno okupantui nei per 30 metų nepasisekė užslopinti.

Mūsų, laisvėje gyvenančių pareigos tautai daug lengvesnės — budėti Lietuvos laisvės sargyboje. Visais galimais būdais informuoti svetimuosius, priminti pa-

TAUTINĖS SĄJUNGOS SEIMUI SUSIRENKANT

JONAS ŠVOBA

žvilgtelėjus į Amerikos lietuvių tolimesnę praeitį, išryškėja trijų banguojančių lietuviškų srovių susiformavimas. Didesnė lietuvių imigracija Amerikon prasideda devyniolikto šimtmečio septintoje ir aštuntoje dešimtyje ir vėliau ji gausėja. Pirmuose lietuvių ateiviuose dar negalima ieškoti srovinių susikirstymo: jų buvo nedaug, spaudė juos sunkios, svetimos ir neįprastos gyvenimo sąlygos. Daugumoje buvo beraščiai, bemoksliai valstiečių vaikai, kurie vieną tik gerai žinojo, kad jie yra katalikai, tautybės sąvoka jiems buvo svetima, dažnas iš jų sakydavęsis esąs "paliokas" iš "Polsčiaus".

Tik tikybinėms pareigoms atlikti lietuvių kalbos reikalas susikalbėti su kunigu, parodė lietuviui, kad jis ne lenkas ir ne airišius. Grynai savo praktiniams reikalams lietuviai pradėjo kovą su lenkais už savo lietuviškas parapijas, bažnyčias ir lietuvių kunigus. Tai, galima sakyti, turime pradžią Amerikos lietuvių katalikiškos srovės, vadovaujamų katalikų kunigų.

Praėjo šimtmečio devinto dešimtmečio viduryje jau pasireiškė aušrinė tautinė ir iš dalies liberalinė srovė, siekianti apjungti visus ir visų įsitikinimų lietuvius Amerikoje, griežtai nusistačius prieš liublinski-

sauliui, jog teisė į laisvę ir nepriklausomybę priklauso visoms tautom.

Tačiau gyvendami laisvėje ir svetur, nenorom esame veikiami aplinkos įtakų, kurioms vieni daugiau, kiti mažiau pasiduoda. Todėl neuostabu, kad mūsų rūpesčiai pavergtaisiais broliais menkėja, tėvynės okupanto veidas kai kuriems išsiviams šviesėja, užmarštin eina priešo nukankintų artimųjų krauju nušakstyto Sibiro taigos ir ten dar gyvenančių brolių skausmas.

Bet apsnūdama visuomet pažadina netikėti įvykiai. Taip šį kartą Simo Kudirkos atvykimas, o po to Bill Anderson straipsniai priminė mums budėti artinantis Europos Saugumo konferencijai, kur Lietuvos komunistinis okupantas, kaip Tiesoje skelbia, reikalaus, kad būtų 'besąlygiškas dabartinių sienų nepažeidžiamumo pripažinimas, nesikišimas į vidaus reikalus, lygybė, nepriklausomybė, atsisakymas naudoti jėgą arba grasinti ja, lygiateisių savitarpiskai naudingų santykių vystymas su Jungtinėmis Valstijomis ...'

Tai mus pažadino ir išjudino veikti. Didvyriškų žygių atlikti negalėjom. Baltieji rūmai buvo užversti telegramomis ir laiškais. ALTS-ga prie to taipgi daug prisidėjo. Vyk dome pareigas, kokias dabartinės sąlygos įmanoma atlikti.

ALTS-ga, į kurią mus suburė interesu, idėjinio siekimų bei tikslų bendrumas, o taip pat svarbesniųjų veikimo priemonių vienodumas, minėdamas savo veiklos 25 metų jubiliejų, 14-me Seime Clevelande, gegužės 24-25 dienomis, tikėjime, jo visuose Lietuvos laisvinimo ir lietuviškos kultūros bei lietuvių bės išlaikymo darbuose parodydams dar daugiau nuoširdumo ryžto, aukos ir vieningumo bendrųjų tikslų siekime.

ką santykiavimą su lenkais. Iš tos srovės 1886 metais gimsta Susivienijimas visų lietuvių Amerikoje, kuris siekė sujungti visus Amerikos lietuvius be pasaulėžiūrinio skirtumo.

Katalikiškoji srovė, jausdamasi daug stipresnė, tuoju pat, tais pačiais metais, sutveria Susivienijimą visų draugysčių katalikiškų lietuviškų Amerikoje, kuris vėliau išvirsta į SLA ir iki 1901 metų išsilaiko kunigų vadovybėje ir kontrolėje. Susivienijimas visų lietuvių Amerikoje po dviejų metų likvidavosi.

Taip susiformavo dvi srovės, kurias gal galėtumėm pavadinti lietuvių katalikų ir tautinė liberalinė, kurion tilpo ir taip vadinami laisvamaniai ir socialistai, bet juos jungė bendras lietuviškas tautinis nusistatymas.

Tautinė srovė 1901 metais jau buvo tiek įsistiprėjusi SLA organizacijoje, visą laiką ligi tol vadovaujama kunigų, kad katalikiškoji srovė, vadovaujama kunigų, turėjo susitverti atskirą savo Susivienijimą Lietuvių Romos Katalikų Amerikoje, o SLA palikti tautinei srovei.

1905 metais, kada Lietuvoje vyko revoliucija prieš rusų valdžią, ir joje aktyviai dalyvavo Lietuvos socialdemokratai, tai ir Amerikoje susitvėrė Lietuvių socialistų partija ar sąjunga. Tuo laiku Amerikos lietuvių tarpe buvo pažangus ir tautiniai patriotinis nusistatymas būti socialistu, nes jie vedė kovą už Lietuvos išlaisvinimą iš po Rusijos jungo. Todėl ir visiškai tautiniais lietuviškais motyvais dėjos prie socialistų tuo metu, visiškai tautinio nusistatymo Amerikos lietuvių, ir Lietuvių socialistų kuopos sparčiai augo. Bet labai neilgai trukę, kad tautinė srovė pradėjo išsiskirti iš socialistų. Socialistai iš lietuviško tautiškumo greitai pakrypo į tarptautinį luominį socializmą, o tai buvo nepakeliui lietuviams tautininkams. Tautininkai buvo perėmę SLA ir 1896 metais suorganizavę Tėvynės Mylėtojų Draugiją, į jas veržės ir socialistai. Čia vyko varžybos tarp tautininkų ir socialistų. Socialistai tose organizacijose siekė savo socialistinių propagandinių tikslų, tautininkai gi tautinių lietuviškų, kaip lietuvių švietimas ir tautinio susipratimo kėlimas.

Socialistai buvo organizuoti, tautininkai — ne. Tik 1914 metais, kilus Pirmajam pasauliniam karui, Amerikos lietuviai sukruto šaukti visų lietuvių organizacijų seimą aptarti pagalbą savajai Tėvynei, bet vieno bendro seimo Amerikos lietuviai nepajėgė sudaryti. Katalikiškos organizacijos susisaukė savo seimą ir sudarė fondus ir kvietė kitus prisidėti. Tautininkai su socialistais suorganizavo kitą seimą. Tautininkai, negalėdami sutarti su socialistais, padarė savo atskirą seimą, atskirus fondus ir susiorganizavo tautininkų (Nukelta į 4 psl.)

Inž. Eugenijus Bartkus 1961 m. perduodant ALT S-gos pirmininko pareigas adv. Vytautui Abraičiui.

Šis bei tas Skirpstas

• Su bendrinių organizacijų nedarna, atrodo, jau ardosi ir mūsų tarpusavio kultūringi santykiai. Dažniau viešumon kyla pikti žodžiai, didėja nepasitikėjimas, priekabių ieškojimai. Štai teatro ir kitų menų žmonės sudarė komitetą — atsikviesti Amerikon režisierių Jurašų su šeima. Na, ir viešai paprašyta prisidėti su parama visiem, kas išgali, kas nori. Tai visai natūralu. Amerikoje labai įprasta, kad įvairūs komitetai ar fundacijos tuo šalpos būdu daugelį kultūros darbų įvykdo. O mum svetur, be savo valstybės, tautinę kultūrą ugdytis ir dar kovoti dėl tėvynės laisvės — ypač pritinka vis kreiptis į visuomenę, į geros valios rėmėjus. Bet neįtikėtina: pasigirdo priešingų balsų! Girdi, kodėl kitiem bėgliam iš Lietuvos nedarėme komitetų? Girdi, kai kam mes per daug pinigų duodame: girdi, Jurašai ir okup. Lietuvoje galėjo neblogai gyventi; girdi, gal jie nedaug už lietuvių kovą ir t.t. Šitaip galima viską sukurti. Juk abso- liučios lygybės nei tobulybės niekad nepasieksi, argi todėl jau reikia nieko neveikti? Jei negalime visų bėglių nuo komunizmo lygiai paremti, ar tai — nė vieno neremti? O ar įmanu atsverti, kuris kiek vertas? Juk kiekvienas atvejis visai skirtingas. Antra, komitetai prievarta neplėšia, jei nori — duodi, jei ne — nereikia. Tai kam pavydėti ir kito gerą pastangą peikti? Turime turtingų žmonių, kuriems nesunku dolerį atkišti, net malonumas menininką pagloboti. Irgi lygybė sunkiai pritaikoma. Pvz. Juciūtė tikrai daug iškentėjo ir heroizmo parodė: ir — spausdintu žodžiu, parašiusi knygą, atskleidė tautos golgotą ir bolševikų niekšybę. Bet ji viešai nesikreipė pagalbos ieškodama. Žinoma, galėjo jos luomo asmenys — mokytojai sukurti komitetą, — būtų radę rėmėjų.

• Tiesa, kad jau nemaža lietuvių atsirado Amerikoje, ištrūkę iš okupanto replių. Vieni slapta paspruko, kiti į Izraelį vyko, kiti kovodami, kaip Brazinskai. Betgi Jurašo byla ypatinga. Ji panaši kiek į Simo Kudirkos, nors nebuvo kankintas, teistas nei į mirtiną Gulago vergiją ištremtas. Jis nėra kankinys, kaip Simas. Bet, kaip šis teisme ne savo gyvybę gynė, o stoji už tiesą ir laisvę Lietuvai, taip ir Jurašas, dar būdamas Maskvos rankose — drįso suukti protestą prieš bolševizmo veidmainišką melą ir žmonių dvasios žalojimą, prieš lietuvių teatro pavertimą nieksingu svetimos politikos įrankiu. Kai daugumas kitų atbėgėlių vien save gelbėjo iš ten pabėgdami, tai Jurašas ne dėl asmeniškų skriaudų paliko tėvynę ir savo pašaukimo profesiją, bet tikslu — kovoti prieš tautos kultūros žlugdymą, prieš menininkų sąžinės smaugimą, kai teatro vadovai verčiami tapti komunistinio nužmoginimo ir nutautinimo vykdytojais. Po Simo Kudirkos heroizmo, greta kunigų ir vyskupų kovos už sąžinės laisvę, Jurašas yra dar vienas drąsus šauklys už žmogiškąs teises tėvynėje. Tai jau ne sau geroves siekimas, o kova už principą — už visą tautą, jos kultūrą, religiją, meną ir mokslą, už lietuvių dvasinę sveikatą. Tokių pavyzdžių dar nedaug turime. Net mūsų laisvi lietuviai, Amerikos piliečiai, nuvykę Vilniun — neišdrįsta tarti tiesos žodžio, net stengiasi nematyti rusiškos priespaudos ir pragysta tik pagyrom okupantui. Todėl brangintini asmenys, kurie, nepabūgę pavojų ir nuostolių, kelia balsą už visą kenčiančią tautą ir jau nesiduoda okupanto užglosti. Šiandien tenai ne tiek medžiaginis skurdas lietuvių žlugdo, kiek dvasinis apinasris gyvybės smaugia. Jurašas kaip tik viešai stoji prieš dvasinio — tautinio kultūros darbo žalojimą.

• Jis naudingas mums čia ir kitu būdu (tad remkime tą komitetą). Nors ribotos sąlygos, bet teatro mums reikia. Jurašas vis tiek gali kiek nors padėti. O dar kitas reikalas: pagal gyvą patyrimą jis gali paaikškinti meno ir mokslo būklę tėvynėje. Nevienas mūsų intelektualų taria, esą tenai menas ir mokslai puikiai globojami — reikia gėrėtis ir džiaugtis ir visai neįjungti su politika. Plati visuomenė tuo įskaudinama, kad "mokytiniai" šalinasi nuo bendros kovos už tautos laisvę ir gėrisi tuo, ką Maskva lietuviams tėvynėje suteikia; net tvirtina, esą mes nežinome tikrovės. Tad teatvyksta Jurašai ir tepasako visiem mūsų "bajoram", kokia ten meno kūrėjų ir mokslininkų laisvė, ir ar tikslu gėrėtis tenykštem sąlygom, kaip nevienas, ten apsilankęs, ima skelbti. Ar verta nuolankauti valdžios viršūnėm Vilniuje, nes jie tik akiai vykdo Kremliaus valią, raudonu bota- tagu plakdami mūsų kūrėjus. Kaip Juciūtė patyrė, tie lietuviški komunistai persitengia žiaurumu labiau net už pačius rusus. Taigi, Jurašas žino tikrovę, atsikvieskime ir pasiklausykime jo žodžio.

ALT S-gos dabartinė kontrolės komisija, prieš seimą tikrinusi Sąjungos atskaitomybę. Iš kairės: V. Matonis, P. Didelis ir J. Maurukas. L. Tamošaičio nuotrauka

Istorinė nuotrauka iš Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos steigiamojo seimo, įvykusio 1949 m. gegužės 21-22 d.d. New Yorke. Nuotraukoje Waterburio atstovai. Sėdi iš kairės: J. Y. Tareila (miręs), Vasiliauskaitė-Shneider, dr. J. M. Colney (miręs), J. Stulginskaitė. Dešinėje stovi Br. Duda, dabar gyvenantis Los Angeles, kuris šį savaitgalį atskrenda į sukaktuvinį seimą.

SEIMUI SUSRENKANT...

(Atkelta iš 3 psl.)

Amerikos lietuvių tautinė sandarą, kuri tik suskilo 1927 metais. Iš socialistų didele dalis nuėjo į komunistus svetimų, Lietuvos priešų tarnybą.

Taip maždaug vystėsi pagrindinės Amerikos lietuvių srovės praityje. O kas dabar yra ir darosi? Radome senas lietuvių organizacijas ir savų iš Lietuvos prisivežėme ir dar okupacijų metu prisikurtas.

Tautinė srovė savo gausumu būtų dar didesnė, jei nebūtų susiskaldžiusi, kad ją senųjų tautinių veikėjų, kaip dr. J. Basanavičiaus, dr. V. Kudirkos, dr. K. Griniaus, Ant. Smetonos, kun. J. Tumo, Aug. Voldemaro ir kitų, skelbtos bendro tautiškos idėjos apjungtų krūvon vieningesnei ir daugiau sukoncentruotai veiklai. Tota tautinė srovė norėčiau priskirti Amerikos lietuvių tautinę sąjungą, Korp! Neo-

Lithuania, Lietuvos atgimimo sąjūdį, Amerikos lietuvių tautinę sandarą, Lietuvos laisvės kovotojų sąjungą, kitus tautiškus susigrupavimus ir pavienius veikėjus.

Apie tautinės srovės veiklos subendrinimą atskirų tautinių organizacijų ir jų tarpusavį susitarimą vertėtų pagalvoti ir pasvarstyti. Juk šiuo metu neturime jokių socialinių bei politinių problemų, kurios mus skirtų, o mus jungia bendra tautinė idėja. Tik reikia tolerancijos vieni kitiems, susipratimo, o ko mažiau sia asmeniškumo bei įtarinėjimų.

PASKELBTI BUVE SLAPTI POTSDAMO DOKUMENTAI

Britai, prisilaikydami 30-ties metų slaptumo išlaikymo principo, šiomis dienomis perdavė Viešų Dokumentų Įstaigai, Potsdamo Taikos Konferencijos dokumentus. Kaip žinoma, ši konferencija, pardavusi į bolševizmo vergiją didesnę pusę Europos, įvyko 1945 m. liepos mėnesį. Tie dokumentai padėsia daug kam suprasti, kad sovietikai veržiasi į strateginį Pirenejų pusiasalį jau ne nuo šiandien, bet nuo 1935 ir 1945 metų. Ir mes tam tikroje šviesoje dabar galime suprasti ir Portugalijos tragediją, kuri jei dar Maskvos neokupuota, bet jau po bolševikų padu. Gi 1939 m. sumušus bolševikus Ispanijoje jiems tada nepavyko įkelti koją į šį kraštą.

Šiuose dokumentuose atidengiami, kad III-je visuomos sesijoje 1945. VII. 19 Stalinas susirinkusiems laimėtojų atstovams pasiūlęs sugriauti gen. Franco režimą, Ispanijoje, "nes pastarasis sudaro rimtą grėsmę laisvę mylinčioms Europos ir Amerikos tautos". Savo pasiūlymą Stalinas mėginęs piršti sąjungininkams, jog pastarieji "nutrauktų diplomatiškus santykius su Franco Ispanija ir remtų visas kitas krašto demokratias jėgas, kurios galėtų įkurti demokratišką santvarką, atstovaujančią tautos valią". Kitais žodžiais tariant, Stalinas kvietė JAV ir Angliją, kad pastarosios jam pagelbėtų įkurti komu-

Damoševičiaus duoklė bolševikinei propagandai

V. DOMEIKA

Š.m. sausio 16 d. Gimtasis Kraštas atspausdino anglų kalba parašytą Kęstučio Damoševičiaus straipsnį "National sovereignty and Statehood of Soviet Lithuania". Dar caristinės Rusijos laikais panevėžietis Damoševičius buvo žinomas kaip Lietuvos socialdemokratų partijos narys. Jo sūnus – Kęstutis Damoševičius, Nepriklausomo gyvenimo metu, dirbo Kretingoje, kaip apylinkės teisėjas. Kaip sekretoriaujantis su Šiaulių Apygardos Teismo sesija, kelis kartus buvau nuvykęs Kretingon ir tenai susipažinau bei kalbėdavau su Damoševičium. Teisininkų sluoksniuose buvo kalbama, kad Damoševičius yra kairesnių pažiūrų žmogus; mano akyse jis atrodė – gerai išsilavinęs lietuvis, mylintis gimtąjį kraštą ir jo žmones. 1940 metų vasarą, jau sovietams okupavus Lietuvą, Liaudies vyriausybė atleido iš pareigų – Vilniaus Apygardos Teismo prokurorą Brazinską ir jo vietoje paskyrė Kęstučio Damoševičiaus brolių, kurio vardas rodos buvo Jurgis. 1940 m. gruodžio mėn. pradžioje Respublikinės Prokuratūros Kadru Skyrius mane komandiravo į Vilniaus prokuratūrą tikslu, kad tenai padėčiau Damoševičiui Jurgui geriau pažinti prokuratūros darbą. Nuvykęs pristaciau Damoševičiui ir pradėjau dirbti. Išsikalbėjus, pats Damoševičius sakė: esąs kairių pažiūrų, bet vertino ir kitų įsitikinimų žmones, suprato ir užjautė, nelaimę patekusius, o todėl, mano supratimu, jis buvo geros valios žmogus. Tuo metu Vilniaus kalėjimas buvo perpildytas sulaikytais asmenimis; milicija sulaikydavo asmenį, uždarydavo kalėjimą ir, siaučiant chaosiškai tvarkai, visai pamiršdavo. Pirmiausia sutariau su Damoševičium patikrinti ir paleisti iš kalėjimo nekaltai sulaikytus. To pasekoje iš Vilniaus kalėjimo buvo

paleista daug asmenų, daugiausia buvo – lenkai, rusai, žydai ir vienas kitas lietuvis.

1940 m. gruodžio mėn. apie Kalėdas, Damoševičius grįždamas iš Panevėžio, nukrito nuo traukinio laiptų ir užsimušė. Gruodžio 27 ar 28 komunistų ir vyriausybės atstovai surengė jam iškilmingas laidotuves Rasų kapinėse. Čia dalyvavusi Kęstučio Damoševičiaus žmona – priėjo prie manęs ir pasakė: "Pone Prokurore – širdingai dėkoju už gražų bendradarbiavimą su velioniu ir dalyvavimą jo palaidojime". Tuo metu žodis "ponas" nebebuvo vartojamas ir todėl aš pagalvojau, kaip tada buvo priimta sakyt, kad Damoševičienė dar nebuvo "persiauklėjusi", arba jinau norėjo, sąmoningai pagerbti kitaip gavojantį asmenį. Žinodamas, kad Damoševičiai stengėsi dirbti Lietuvos žmonių gerovei, – su žingeidumu skaičiau tą Kęstučio parašytą straipsnį, manydamas, jog čia bus sveiku minčių. Bet nusivyliau, o ypatingai žinodamas, kad autorius yra teisininkas ir savo mintis turi objektyviai išdėstyti. Damoševičius išveda, jog Tarybų Sąjunga yra Rusijos ir 15 kitų valstybių, laisvai susijungusių, unija-sąjunga; kad visos tos valstybės yra lygiateisės ir kiekviena jų turi teisę bendrauti su užsieniu ir laisvai gali išstoti iš tos unijos.

Tie Damoševičiaus išvedžiojimai yra nepagrįsti; bolševikai juos naudoja vien propagandos tikslu. Visai nutylima, kad Tarybų Sąjunga – yra "proletariato diktatūros šalis"; diktatūra vykdo vienypę komunistų partija su savo pasirinkta vyriausybe. Tenai, kur veikla diktatūrinis režimas, ypatingai tokio formoj, kaip pas sovietus, nėra jokio pagrindo teigti apie buvimą kokių nors laisvių bei asmenų teisių. Visas pasaulis matė kokiomis kruvinomis aukomis vyko tasai valstybių sutarimas jungtis Sąjungon. Dekanazovas privedė Dr. Garmų prie lango ir, parodęs Laisvės alėją važiuojančius rusų tankus, pasakė, kad tai laisvo prisijungimo ženklas, kas tam priešinsis, bus sutryptas ir nušluotas nuo žemės paviršiaus.

Taip pat nėra jokio pagrindo kalbėti, kad visos 16 respublikų yra lygiateisės, tikrumoje – visur viešpatauja rusiškojo imperializmo hegemonija; visų tautų gyventojai sklaidomi po plačias Rusijos žemes ir verčiami išmokyti ir vartoti vien rusų kalbą. Yra nerimta sakyt, kad kiekviena respublika turi teisę santykiuoti su užsieniu; kai tikrumoje vien Maskva gali išduoti leidimą važiuoti užsienin. Rūkiene, Juciūtė ir eilė kitų aprašo tuos kryžiaus kelius, kuriuos turi eiti kiekvienas, kas nori važiuoti apsilankyti užsienyje. Dar juokingiau atrodo teigimas, jog respublika turi teisę ir gali išstoti iš Sąjungos.

Sovietų Sąjungoje NKVD ar kaip kitaip pavadinsime, yra viskas, jis nustato kokias laisves asmuo arba asmenų grupė gali turėti.

Eilė asmenų, dirbusių NKVD organizacijoje, yra paštraukę į teisvą pasaulį ir čia paskelbė savo žygius bei darbus atliekamus toje organizacijoje. Aprašoma biau-rių ir šurpių įvykių, kurie yra priešingi bolševikų skelbiamai "tiesai". Pav. A. I. Romanov, KBG atstovas, pabėgo į Angliją ir parašė prisiminimus "Nights are longest There" – 1972. Skaitytas gali matyti, kad bolševikai rašo vienai, o daro visai priešingai. Noriu čia aprašyti vieną įvykį Lietuvoje.

1940 metų pavasarį, Vilniuje, apiplėšimo metu, revolverio šūviais buvo nukautas policininkas, Vilniun prikomandiruotas iš kokio tai Panevėžio miestelio. Nusikaltėlis pasirodė esąs "tu-teišis" vagis-recidivistas. Lietuvos Karo teismas nubaudė jį mirties bausme.

Greit po to užėjo bolševikinė okupacija, kuri krašto priekyje pastatė Liaudies vyriausybę. Liaudies kariuomenės vadas – gen. Vitkauskas patvirtino tą sprendimą. Nuteistasis padavė malonės prašymą, kurį, einas prezidento pareigas, Paleckis atmetė. 1940 m. liepos mėn. dar prieš Liaudies Seimo rinkimus, Teisingumo ministras P. Pakarklis pakvietė mane savo kabinetin, duodamas sakytą asmenų bylą, pareiškė, kad aš turiu įvykdyti mirties bausmę. Pa tikrinęs, aš patsai mačiau gen. Vitkausko ir Paleckio parašus, pradėjau Pakarkliui sakyti, kad kaip jam pačiam žinoma, Lietuvoje mirties bausmė vykdoma dujų kameroje, kad ta vietovė, kur yra dujų kamera, užėmė raudonarmiečių daliniai ir aš neturiu teisės tartis su sąjunginės armijos vadovybe, o antra, – jei dujų kamara būtų palikuota, tai vykdant bausmę, turėčiau kvies ti dviasikį ir todėl norėčiau žinoti, ar toksai veiksmas atitiktų tuometinei Liaudies vyriausybės linijai? Iš klausęs mano aiškinimus, Pakarklis tuojau pat paskambino Paleckiiui, kuriam pakartojęs mano žodžius, klausė kas daryti? Paleckis pasakė, kad jis pasikalbės su Pozdniakovu ir vėliau praneš. Sužinojau, kad byla buvo perduota NKVD, o toji – sakyta asmenį paleido iš kalėjimo. Tą visą pasakiau Pakarkliui, pastarasis patraukė pečiais ir nieko neatsakė.

Aš esu įsitikinęs, kad Damoševičius puikiai supranta ir žino, kad visoj Tarybų Sąjungoje, kur veikia diktatūrinis režimas, nėra jokių laisvių, tad kodėl jis rašo priešingai? Visi gerai žinome kas atsitinka su tais, kurie nepaklauso ar nesilaiko partijos nustatytos linijos.

Skaitykite ir platinkite
D I R V A

Adv. Vytautas Abraitis 1965 m. perduodant ALT S-gos pirmininko pareigas inž. Jonui Jurkūnui.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

KAINA NUO \$739.00

Dar yra vietų sekančiose grupėse:

birželio 25	rugsėjo 3
liepos 18	rugsėjo 19
rugpjūčio 20	lapkričio 21

gruodžio 19

Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų su papildomu mokesčiu: pav., vykstantiems iš

Chicago	119.00
Clevelando	88.00
Detroito	81.00 daugiau

PATARTINA REGISTRUOTIS IŠ ANKSTO — VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS!

Dėl smulkesnių žinių kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116
South Boston, Mass. 02127
Tel. (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos sutvarkome reikalaujamus iškviatimo dokumentus.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

TAILANDAS RUOŠIASI KOMUNIZMO ĮSIGALĖJIMUI

BRONIUS AUŠROTAS

Tailandas, prieš 1949 m. vadinęsis Siamu ar Muang Thai, kas reiškia "laisvųjų žmonių kraštas", dabar ruošiasi tapti "pavergtųjų šalimi". Apie artėjantį naujo domino nukritimą į Pekino sterblę šiek tiek informacijų pateikia Human Events savaitraštis savo gegužės 17 d. laidoje. Straipsnis yra perspausdintas iš "Wash-

Pasižiūrėjus į žemėlapi mes pamatysime, kad Tailandas beveik iš visų pusių yra apsuptas komunistiškų valstybių: iš rytų — Kambodija, iš šiaurės rytų — Laos iš vakarų — Burma; vien tik iš pietų nėra pavojaus. Mat Malajų pusiasalyje yra draugiška antikomunistinė Malazijos respublika. Bet kaip ilgai ji tokia

kilnojamo turto.

Viena vokiškos kilmės moteris, gimusi ir augusi Tailande, žurnalistui pasakoja, kad jos vyras ir tėvas perkėlė beveik visus savo turimus pinigus į Europą ir JAV. "Čia praleidau visą savo gyvenimą ir esu pergyvenusi ne vieną baimės siautulio krizę, tačiau kas dabar vyksta man dar neteko matyti. Manau, kad mes čia negalėsime per daug ilgai pasilikti," — pareiškė pašnekovė.

Labai trapi, min. pirm. Kukrit vadovaujama Tailando vyriausybė, komunistų akinamų studentų demonstracijų spaudžiamą, pradėjo priešamerikinius veiksmus. 1975. IV. 12 vyriausybė nutarė nusavinti "Tailando Tyrinėjimų ir Iškasenų B-vę (TEMCO)", priklausiusią Union Carbide ir Shell Oil įmonėms.

Šiuo metu Tailando vyriausybė prieš akis turi du aiškius tikslus: susigvyventi su kaimyniniais komunistų kraštais ir su savo krašto partizanais. "Mums nėra jokios naudos derintis prie JAV politikos, nes eidami su Amerika mes nustosime bet kokios derybų bazės šiame komunistų apsuptame krašte", pareiškė vienas užs. reikalų ministerijos pareigūnas.

likianti, kas žino?

Kalbėdamas šia tema (apsupimo) užs. reikalų ministerijos pareigūnas korespondentui pareiškė, kad "Tailandas negali labai ilgai priešintis iš visų pusių augančiam apsupimui. Tailandas taip pat negali galvoti apie karą prieš komunistus — tai neįmanoma. Mes privalome galvoti lo-giška, bet ne svidrinėti iš kairės į dešinę. Esu tikras, kad Tailandas ne po ilgo laikotarpio taps socialistine valstybe."

Labai būdinga, kad amerikiečių ir V. Europos prekybininkai ir didžiosios prekybos-pramonės organizacijos skuba išsinešdinti iš Tailando. Taip pav. "Esso Standard Tailand" bendrovė, viena iš pačių didžiausių kapitalus įdėjusių šiame gražiame krašte, jau sustabdė bet kokias stambesnio masto investavimo operacijas. Dar blogiau, Esso jau stengiasi surasti pirkėjų savo 80 milijonų dolerių vertės ten turimo ne-

Kitos ministerijos pareigūnas galvojo, kad "Tailando kariuomenė nekovoja su sukilėliais. Jeigu tokios kovos vyktų tada š. Vietnamas, Kambodija ir Laos galvotų, kad mes esame ir jiems priešiški ir... mes, net to nepastebėjus iš minkučių partizaninių kovų, uždegtume pilną karo gaisrą."

Žurnalistas teisingai pastebi, kad šiuo metu komunistinių apmokytų partizanų skaičius yra palyginti negausus, tačiau jų dalis yra lankiusi partizaninių kovų mokyklą Kinijoje ir š. Vietname; esą šie partizanai turi užtenkamai ginklų ir išplėtė savo veiksmus paskutinėmis savaitėmis.

Tailando žvalgyba teigia, kad krašto partizanai dabar veikia žymiai stambesnių junginių sudėtyje, negu prieš metus laiko: jie net drįsta užpulti kariuomenės postus, policijos stotis ir žudo pavienius įtakingus vietos piliečius. Tie patys sluoksniai prileidžia, kad

Istorinė nuotrauka iš tautininkų veikėjų susitikimo Juozo Bachuno Tabor Farmoje, Michigane. Pranešimą daro inž. Eugenijus Bartkus. Nuotraukoje matomi jau mirę tautininkų veikėjai: dr. S. Biežis, V. Orintas, dr. J. Paplėnas, adv. A. Olis ir K. S. Karpis.

PAREIGINGUMAS

Pareigos supratimas ir stiprus jos vykdymas tautų gyvenime turi didelės reikšmės. Tvirta pažanga visose gyvenimo srityse yra užtikrinta tik tai tautai, kurios visi nariai supras pareigos svarbą ir kiekvieną nors ir mažiausią darbą atliks gerai, sąžiningai, skirtu arba žadėtu laiku. Daugelio tautose jau seniai tuo reikalu susirūpinta ir į pareigos supratimą kreipiama labai daug dėmesio.

Mums, atskilusiems nuo savo tautos pagrindinio kamieno, pareigos supratimo stiprumas yra itin svarbus veiksnys Lietuvos laisvės laimėjimams siekti. Nors nemažai šioje srityje daroma, bet dar daugiau reikia daryti ir laimėti.

Žinom, kad žmogus iš prigimties yra linkęs greičiau pasiduoti neigiamoms įtakoms, negu geroms, ypač jaunas, tai labai svarbu rūpintis, kad žmogaus gyvenimo aplinkuma būtų tokia, kad jis turėtų progos stiprinti gerus savo ypatumus. Čia didelį vaidmenį gali suvaidinti organizacijos, kuriose paskiri įvairaus amžiaus asmenys ilgesnį laiką dalyvauja ir aktyviai dirba.

Į pareigos supratimą reikia žiūrėti, kaip į idealą, kurio visi vieningai turi siekti, kad būtų savo tautai naudingi, anot garsaus rašytojo O. Swett Marden — "kas nesiekia idealo, tas krinta žemyn".

Mums, svetur gyvenantiems, pareigos supratimas ir jos stropus vykdymas yra labai svarbus reikalas. Kiekvienas lietuvis nors ir mažą jam pavestą darbą turi atlikti sąmoningai ir laiku, nes to reikalauja mūsų tautos paskirtis ir jos interesai. Vadinas, tauta bus atspari, kai visi jos vaikai bus pareigingi, vieningi, klusnūs, sąžiningi ir t.t.

Kiekvienas turim žinoti būtiną gyvenimo tiesą, kad be mažų darbų, nėra nei didelių. Tad ugdykime ir stiprinkime taip gražų lietuvišką paprotį — skaityti lietuviškus laikraščius ir knygas. Be pertraukos rodykim gražios iniciatyvos lietuvių bei palaikyti, kas stiprina mūsų tautinį vieningumą ir ryžtumą.

Šiuo metu pasaulio politiniai įvykiai kryžiuojasi, mažesnėms tautoms kelia pagrįstą nerimą, baimę. Skriaudžiamieji neberanda draugų, užtarėjų, nėra žodžio nei raštiškų sutarčių tesėjimų. Vieną dieną pasizadama, net pasirašoma, kita — griauinama. Prekiavimas svetimu kailiu virsta pasauliniu mastu (dėsnium). Dažnai smurtas imi viršų prieš bet kokią teisę.

Taigi neveltui daugelis mokslininkų ima kelti klausimą, ar verta mokslinius išradimus skelbti, girdi, visi išradimai ne žmonijos gerovei kelti, bet tautų žudinėms. Kasdieninė viešoji spauda išmarginta įvairiais politiniais spėliojimais, skelbia netikrą rytojų, keldama apatiją pozityvinei veiklai. Kas dirbti ir kurti, jei rytojus viską dūmais paleis?

Tačiau mes svetur gyvenantieji, turime savo širdy-

se įsirašyti gilų pareigos jausmą, kurio niekas amžiais nerastų priemonių jį ištrinti; kiekvienas gimstantis kūdikis turi jį atsi-nešti. Širdis gali kentėti, liūdėti, laukti ir ryžtis, bet nenurimti ir nenusiminti.

Prisiminkime, ką kalbėjo carų priespaudos laikais didieji mūsų tautos vyrai, kuomet rodos, jokio realaus pagrindo nebuvo.

Kovoj dėl šviesesnės
vaikams ateities,
Suvargę, be metų
pasenę,
Bent tos sau išplėsti
neduosime vilties:
Ne veltui mes čia
begyvenę.

M a i r o n i s

Jų svajonės ano meto lietuvių realybe pradžiugino. Taip, mūsų tautos dangus apsiniaukęs ir dėl to atsidūrė vilčių svajonėse. Bet juo didesnis bus pasitikėjimas bei pasiryžimas, juo greičiau artėsime prie svajų tikslo. Jei negalime pasitikėti užtarėjais, draugai ir bičiuliai, tikėkime patys savimi. Tegul į mūsų pasiryžimą ir vieningą kietą valią prieš dantys atšimpa. Visi susirinkimai, visi kongresiniai suvažiavimai, visi moksliniai sambūriai turi būti persunkti pasitikėjimo dvasia. Toks veiksnys anais priespaudos laikais didžiulis darbus nuveikė, Lietuvai nepriklausomybę grąžino, jis padės mums vėl laisvę iškovoti ir Lietuvą prikelti.

Jonas Miškinis

• Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos "Studijų Dienos" įvyks Kent State Universitete, liepos 11-13 d. Programa griežtai akademinė. Kviečiami visi studentai dalyvauti.

WANTED
ROLLING MACHINE
OPERATORS
EXPERIENCED
313-793-6214

(38-42)

ington Post" dienraščio, kurio bendradarbis Lewis Simons sutikęs daug įtakingų ir eilinių tailandiečių, kurie su laikraščio korespondentu pasidalino mintimis apie dabartinę krašto kritišką būklę.

Simons galvoja, kad Tailandas galės netrukus tapti raudonųjų imperialistų sąjungininku, kad tuo būdu išvengtų totališkos okupacijos. Vyriausybės nariai galvoja, kad JAV apleido Lon Nol ir Thieu kaip tik tais kritiškais momentais, kada abiejų kraštų vadovams būvusi reikalinga pati skubiausia parama. "Šitokia skėstančio laivo apleidimo politika mus verčia galvoti, kad Washingtonas yra nepatikimas sąjungininkas; gi pasitikėjimas Amerika mums neatneš jokios naudos. Tailandas kuo greičiau sia privalo pradėti pataikauti komunistiškam pasauliui — Kinijai, š. Vietnamui ir SSSR", pareiškė korespondentui aukštas vyriausybės pareigūnas.

Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos valdyba su Illinois lietuvių gydytojų moterų pagalbinių vieneto pirmininke Aldona Griniene. Iš kairės: dr. V. Šaulys, pirm. G. Balukas, A. Griniene, dr. K. Pemkus Medicinos redaktorius ir dr. M. Vyngantas. PLGS suvažiavimas įvyksta šį savaitgalį Chicagoje

Detroito suruoštų pirmosios pagalbos kursų dalyviai su paskaitininkais. Pirmoje eilėje sėdi iš kairės: S. Kaunelienė, A. Šukys, kursų adm. Balsienė, dr. O. Vaitas, dr. M. Miškinienė, kursų vadovas dr. V. Majauskas, dr. Pakalniškis ir kun. K. Simaitis. Nuotraukoje nėra dr. P. Šeperio ir dr. Čerškiaus.

Detroito lietuviai

ANTANAS GRINIUS

PAMINĖTA MOTINA

Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros Centre gegužės 11 d. įvyko motinos paminėjimas. Paminėjimą rengė LB apylinkės valdyba ir moterų 54 kuopa. Patarlėje sakoma: bendras arklys lietas. Taip išėjo ir šis minėjimas.

Moterų 54 kuopos narės laike numatyto minėjimo rinkosi prie stalų pietų. Stalai buvo išdėstyti salės šonuose, o visi kiti į minėjimą atvykę užiminėjo kėdes salės viduryje. Ir kol tos moterys nesusėdo prie stalų ir nepradėjo valgyti, dėl jų daromo triukšmo nebuvo galima pradėti motinos minėjimo. O triukšmas buvo didelis ir į Onos Kasevičienės ar LB pirmininko Jono Urbono prašymus, laikytis ramybės, mažai kas kreipė dėmesį.

Minėjimas pradėtas su pavėlavimu.

Ar negalėjo tos moterys tų savo pietų valgyti po minėjimo? Atrodo, kad kai kam valgis svarbesnis ir už motinos minėjimą.

Minėjimą pradėjo LB apylinkės pirm. Jonas Urbonas ir pasveikines motinas ir į minėjimą atvykusius, pakvietė atsistojimu ir tylos minute pagerbti mirusias motinas. Tolimesnei programai vesti pakvietė Marytę Alkevičiūtę.

Motinos dienos proga paskaitą skaitė studentė Daina Kojelytė. Jos paskaita buvo turininga ir gerai paruošta. O kas svarbiausia, kad ji buvo perduota labai gražia lietuvių kalbos taršena. Ir ją girdėdami iš klausytojų ne vienas stebėjosi.

Meninę programą atliko LB lituanistinės mokyklos mokiniai. Ir jos atlikime mes matėme mažukus ir

jau šiek tiek paaugusius mokinius.

Mergaitės daugumoje buvo apsirengusios tautiniais drabužiais. Vaikai sveikino motinas, šoko ir dainavo. Dainoms vadovavo mok. Pr. Zaranka, akompanavo V. Neverauskas. Padainavo 4 dainas ir publikai plojant ir prašant pridėjo dar vieną "Pasėjau dobilą". Minėjimas baigtas sugiedant Lietuvos himną. Minėjime dalyvavo apie 200 moterų valgančių pietus ir gal būt apie tiek ir kitų žmonių. Bilietų niekas nepardavinėjo ir tikro skaičiaus niekas nežino.

Iš dail. Nijolės Vedegytės-Palubinskienės parodos Detroito. Nuotraukoje iš kairės M. Petrulienė, dail. N. Palubinskienė ir Balaišienė.

• Irena Sventickaitė ši pavasarį baigė Mercy kolegiją ir įsigijo bakalauro laipsnį ir gavo registruotos sesers diplomą balandžio 26 d.

Dirbs vaikų ligoninėje Detroito apdegusiųjų skyriuje ir žada šioje srityje toliau specializuotis. Irena jau nuo mažens mėgsta globoti gyvuliukus, jaunesniasias seses, todėl nenuostau-

jaunimo kongresą atstovė. LB valdyboje jau II-ri metai eina kultūros sekcijos narės pareigas. Irena yra Reginos ir Edmundo Sventickų duklė.

Irenos pasiektais laimėjimais džiaugiasi ne tik tėveliai, bet ir visa Detroito visuomenė.

• Vyskupo M. Valančiaus 100 metų mirties paminėjimo komitetas, likutį nuo paminėjimo išskirstė savo posėdyje įvykusiame gegužės 11 d. šv. Antano parapijos patalpose ir Dirvai paskyrė \$7.00. Ačiū.

• I Pasaulio Lietuvių Jaunimo III kongresą, gegužės 1 d. rinkimuose atstovais išrinkti: V. Nakas, R. Matveikaitė ir D. Astašaitytė. Kandidatu Algis Ratnikas.

• Stud. Robertas Selenis vadovaus simpoziumui, kuriame dalyvaus Simas Kudirka, dr. E. Vaišnienė, Rima Patašaitė ir Antanas

KANADOS LIETUVIŲ ŽINIOS

PETRAS LELIS

"GINTARAS" PAMINĖJO DVIDEŠIMTMETĮ

Toronte veikia du jaunimo tautinių šokių, dainų ir muzikos ansambliai: ne taip seniai įsisteigęs "Atžalynas" ir jau 20 metų veikiąs, J. Karasiejaus ir jo žmonos vadovaujamas "Gintaras". (Antras didesnis tautinių šokių ansamblis "Gyvataras" vadovaujamas G. Breichmanienės, veikia Hamiltone).

Š. m. gegužės 4 d. St. Lawrence teatro salėje įvyko "Gintaro" jubiliejinis koncertas, kuriame dalyvavo daug lietuvių ir svetimačių. Koncertas pradėtas Kanados himnu, kurį išpildė pianinu muz. J. Govėdas. Prieš pradėdant kiekvieną šokį, pranešėja R. Krasauskaitė paaikšino, abiem kalbomis, šokio reikšmę.

Pirmiausia išėjo scenon 150 šokėjų, kurių tarpe buvo ir jaunieji "gintarėliai". Visi jie išpildė aštuonius šokius. Šoko penkios grupės tarp kurių vienoj grupėj buvo "veteranai", antroj grupėj "europiniai" t. y. dalyvavę Europos koncertuose. D. Garbaliuskiene vadovauja.

Dabrys. Simpoziumas įvyks vyr. skaučių gintarių, skaučių vyčių ir jūrų budžių sąskrydyje, gegužės 23-26 d.d. Fort Murray, N. J.

• Stud. Viktoras Nakas vasaros atostogų metu dirbs VLIKE ir į darbovietę jau išvyko.

vaujamas mergaičių sekstetas papildė ansamblį. Geriausias ansamblio pasisekimas, sušokus A. Bražinsko "Nemunėlį" už ką susilaukė karšto publikos pritarimo. Pranešėja pristatė garbės svečius lietuvius ir nelietuvius. (Kanadiečiai svečiai atstovavo miesto, provincijos ir federalines institucijas).

Po pertraukos ansamblis gražiausiai pašoko G. Breichmanienės sukurta šokį pagal melodiją "Pradės aušrelė aušti", kas suteikė publikai pasigerėjimą. Po to visos grupės įsijungė į vieną bendrą šokį "Suk ratelį" ir po ilgu sukimosi išsirikiavo scenoje užbaigai. "Gintarą" sukakties proga sveikino gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas, Kr. Valdybos pirm. J. Simanavičius Ha-

miltono "Gyvataro" vadovė G. Breichmanienė ir visa eilė kitų organizacijų sveikintojai. Iš kanadiečių gražų žodį "Gintarui" pasakė Carling Community Arts Foundation atstovė, teisėja Scotti. Gauta sveikinimai raštu iš įvairių JAV lietuvių šokių ansamblių. Kai kurie sveikintojai įteikė "Gintarui" dovanas. Šokių vadovai apdovanoti gėlėmis.

Vakare, Lietuvių Namų didžiojo salėj buvo paruošta iškilminga vakarienė, kurios metu buvo kalbų ir sveikinimų. Svečių nuotaiką kiek aptemdė kai vakarienes metu "Gintaro" vadovas J. Karasiejus pranešė, kad jis iš vadovo pareigų pasitraukias dėl šeimos reikalų. Suprantama ir jo padėtis po 20 metų vadovavimo. Tačiau "Gintaras" įžengęs į trečiąją dešimtį, pasiliks kaip buvęs jaunas, dinamiškas tautinių šokių ir dainų vienetas.

Los Angeles šauliai apdovanoti žymniais. Iš kairės: Antanas Galdikas, inž. Vytautas Čekanauskas, kuopos pirm. Kazys Karuža, Ona Micpovilienė, Ona Orloviene, Stasys Paltus ir gen. kon. dr. Julius Bielskis.

Los Angeles

ŠAULIAI PRAMOGAUJA

Los Angeles J. Daumanto šaulių kuopos koncertas balius įvyko š. m. balandžio 12 d. šv. Kazimiero parapijos salėje. Pradėdamas kuopos pirm. K. Karuža pasveikino atsilankiusius ir pakvietė Stasį Paltų pramogai vadovauti. Meninę programą atliko sol. J. Čekanauskienė, akompanuojant R. Apeikytei, ir Jonas Janušauskas paskaitė fejletoną. Be to R. Apeikytė skambino solo.

Po programos St. Paltus iššaukė apdovanotuosius žyminius: K. Karuža — šaulių žvaigždės ordenu, Sofija Vizgirdienė, Ona Micpovilienė, Antanas Galdikas ir Vytautas Čekanauskas —

šaulių žvaigždės medaliais. Žyminius prisegė gen. konsulas Julius Bielskis. Apdovanotuosius pristatė publikai Stasys Paltus.

Po to, svečiai dalindamiesi dienos išpūdžiais, vaišinosi kepsniai ir įvairiais skanėniais, o muzika kvietė šokiams.

Prie balius pasisekimo, daug prisidėjo: Orloviene, Banionienė, Kučinskienė, Kaškelienė, Puikūnienė, Micpovilienė, Jurkūnienė, Barauskaitė, Macėnienė, Stadalnikienė, Liseckienė, Venckienė, Uksienė, Janušauskienė, Šimkevičienė, Karužienė ir daug kitų. Tarp vyrų paminėtini: Pinnkus, Kvečas, Gylis, Galdikas, Račius, Etropus, Oksas ir kiti. Dabar šaulių valdyba planuoja rudens balių.

(jn)

RAPPAHANNOCK COUNTY

Pretty as a picture, mountain view from small farm of 31 acres with good solid house, barns and fencing.

\$65,000.00

COSNER & CO., REALTOR

RT 1, BOX 430 A
GAINESVILLE, VA.
METRO LINE 273-0020 or
703-347-2931 (39-43)

HEMATOLOGY

MT (ASCP)

Opportunity for an experienced Hematologist in an expanding private reference laboratory. Experienced on an automated coulters required. Mon. thru Friday, 3:30 p.m. to midnight.

Contact: MISS K. WENSTRUP

216-721-2800, Ext. 60

MEDICAL SCIENCES

LOBORATORIES, INC.

11001 CEDAR AVE.

CLEVELAND, OHIO 44106

(39-41)

WANTED AT ONCE

1ST CLASS SKILLED

MACHINISTS

A leading supplier in the aircraft industry has openings for qualified personnel in the following areas:

FOR 2ND SHIFTS

K. T. MILL

TRACER MILL

CINN. MILL

Good pay, pleasant working conditions. Overtime available. Applicants must have tools & ability to set up machines. Only individuals interested in permanent employment need apply.

Contact

MATT KANTAUSKAS

HENCO ENTERPRISES INC.

2241 LAKE ST.

NILES, MICH.

(35-42)

MERCEDES BENZ

MECHANIC

Immediate opening for experienced mechanic to work exclusively on Mercedes-Benz automobiles. The successful candidate should have several years experience preferably with factory training, other experience will be considered. This growth position can lead to shop supervisor or service manager.

Send resume detailing work experience, salary history to:

BILL DOVELL

MOTOR CAR CO.

2565 Indiana Ave.

Columbus, Ohio 43202

(38-41)

WANTED EXPERIENCED

HONING OPERATORS

East-side precision metal working firm needs well qualified operators with applicable experience. For full time work. Interested applicants should apply in person at:

MUTUAL METAL PRODUCTS

17600 South Waterloo Rd.

Cleveland, Ohio 44115

An Equal Opportunity Employer

(38-41)

Detroito Žiburio lit. mokyklos tėvų komitetas: A. Butkūnienė, pirm. D. Jankienė, V. Lelys, Z. Skiotienė ir V. Memonienė. Nuotraukoje nėra J. Diobos.

J. Urbono nuotrauka

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

NEOLITHUANAI
ISSIRINKO NAUJĄ
VALDYBĄ

Gegužės 18 d. Lietuvių Namų patalpose įvyko Korp! Neo-Lithuania Clevelando padalinio narių susirinkimas. Aptarta tolimesnės veiklos darbai bei perrinkta valdyba. Ją sudaro korporantai: Dalia Mackevičūtė-Baker, Jonas Mockus, dr. Viktoras Stankus. Jiems talkinti sutiko Vacys Vinclovas. Taip pat nutarta aktyviai dalyvauti ALT Sąjungos suvažiavime ir darbu prisidėti prie jo ruošimo. (vb)

* Agr. Jonas Meilūnas, iš Australijos, yra atvykęs atostogų į JAV ir šiuo metu vieši B. N. Gaidžiūnų namuose.

STASIO BARZDUKO KNYGOS PRISTATYMAS

Clevelando studentai ateitininkai, vyresnės skautės, skautai vyčiai ir jūrų budžiai, vadovaujami kun. G. Kijausko, rengia Stasio Barzduko knygos "Lietuvius savo tautoje, valstybėje, bendruomenėje" pristatymą. Pristatymas įvyks š. m. birželio 14 d., 7:30 v. v. Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje.

Autorius knygą apibūdina kaip "mintis tautiniam ir visuomeniniam ugdymui bei ugdymuisi". Lietuvius išeivijoje išlikti reikia, visų pirma, puoselėti ir išlaikyti stiprią ir gyvą lietuvišką dvasią. Tokios dvasios ugdymui ši knyga ir yra skiriama.

Bendro ir vieningo darbo kelio ieškodamas jaunimas nuoširdžiai kviečia visus knygos pristatyme dalyvauti. Būdami visi kartu pagerbime Autorių-Lietuvių, kuris visą savo gyvenimą atidavė šaliai, "kuri Lietuvą vadinas". (k)

* Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

■ laiškai Dirvai

Sovietinis žvirblis sąslavyne...

Greta sovietinės agitacinės mašinerijos riaumojimo, Kremlius nevengia ir sovietinių žvirbliukų čirškimo. Tokius veisia 'gimta-kraštinis' sąslavynas. Ant tokio sąslavyno čirškia kaž koks Vladas Vaičiulis, pagal vardą lietuvių kilmės, pagal profesiją sovietinis žvirbliukas. Tad pažūrėkime "G. K." nr. 14. Vladui Vaičiuliui liepė 'reabilituoti' kapšukinės 'lituanistikos' kursus, kurie pernai sukėlė tikrų juokų Dirvos humoristiniame priede, 'Pogrindyje'. Tuo reikalu, ("reabilitacijos poreikiu") cypelėjo net kapšukinės lituanistikos 'se-niūnė', vebeno pasimetę Akiračiai, burbuliavo Bimbos ir Jokub'as prarūgę barščiai.

Buvo tie kursai juokinga, agitacinė nesąmonė, ir tiek! Mirtiną rėžį tam niekšingam, apgauliam kursų planui irėžė vienas iš kursorių, kuris atidengė bent dalelę šurpjos tiesos. Kursai buvo skirti bolševikinės indoktrinacijos dingstimi. Buvo pastanga rodyti sovietinę baudžiavą iš 'pazalintų' pusės. Tai buvo kvailas klaidės atkartoti carienės Kotrinės Antrosios 'Potemkino' kaimų dekoracijos. Bet išeivijos jaunimas nebuvo pagautas. Beveik visi, sugrįžę iš tos "kapsukinių valpurgijos naktų" komedijos tykliai arba garsiai, šaipėsi iš komunistinio naviūmo, iš jų vilties taip pigiai prigauti pasaulį mačiusių išeivišką jaunimą.

Tie, kas tylėjo, turėjo priežasčių tylėti. Arti mininės, kurie gyvena ok. Lietuvoje, tu giminių likimas, neragina pradėti pilna burna demaskuoti 'kapsukinių kursų' aparatą.

Todėl vienas tokių jaunuolių, turėdamas rimtą, gyvybingą priežastį išlaikyti vardo paslaptį, plačiai pavaiždavo kursų suktybes, pasirašęs slapyvardžiu. Jis arba ji vengia pastatyti savo gimines po sovietinio barbarizmo smūgiais.

Tada trys naivūs berniukai su donkichotišku savo 'garbės' gynimo jautrumu, 'dementavo' buvusio kolegos ar kolegės tikrai lietuviškos, patriotiškos širdies pasisakymus. Ši trijulė, Antanas Dambriūnas, Jonas Vainius ir Šarūnas Zikaras, 'kapsukinių kursų' prestižo

išsaugojimo reikalu, šoko "atitaisyti iškreiptus faktus". Jie gynėsi: pas juos nesilankė sovietų pasiuntinys šnipai. (O kas gi sakė, kad pas juos tokie šnipai lankėsi?). Jie nurodė, kad jiems teko bendrabutyje gyventi greta užsieniečių studentų. (O kas žino, gal tie 'užsieniečiai' buvo sovietų iniciatyva dresiruojamieji lubumbiečiai Afrikai, 'patriotai' Vietnamui, etc.) Vyrukai užginčija, kad seniūnės bolševikai neskyrė, kad jie patys ją išsirinko (Bene čia didelio daikto esama?) Trijulė priešinasi, kad dr. A. Avižienius buvo pavadintas 'kursų inspektoriu'. (Kaip pavadinsi, nepagadinsi, aiškiai matyti, kad dr. A. Avižienius suko sparną aplink tuos kursus!).

Tad kyla klausimas, vardan kuo A. Dambriūnas, J. Vainius ir Š. Zikaras liejo savo rašalą ir prakaitą, gelbėdami kursų vedimo bei struktūros prestižą. Jie atitaisinėjo (nesukeldami tačiau pasitikėjimo) detales, smulkmenas, visai nereikšmingus savitarpinio tvarkymosi niekelius. Jie absoliučiai nepajėgė pastebėti kursų esmės, jų tikslo, jų organizacijos fono. Čia, šioje sferoje šie trys visiškai, orientaciniai ir intelektualiniai, suklumpa prieš vieną jų buvusį kolegą, kuris tuos kursus demaskavo iš esmės.

Bet ir jis pasakė ne viską. Jis arba ji (nežinome gi kas tikrai?), savaime suprantama, ne kartą ėjo pro buv. Švento Kazimiero bažnyčią, o mums neakcentavo kad tos bažnyčios išniekintose patalpose įkurtas anti-religinis muziejus. Nieko neratė apie Vilniaus katedros desakraciją, apie bolševikinę vėliavą Gedimino bokšto stiebe, apie Šv. Jono bažnyčios rengimą bedieviškoms ekspozicijoms, apie Lenino, Černiachovskio et tutti quanti kultą Vilniaus miesto gatvių ir aikštelių pavadinimuose. Nieko, nič nieko, apie aibę rusiškų mokyklų Vilniuje ir Klaipėdoje, apie rusų kalbos dominavimą įstaigose, įmonėse, iškabose, etc.

Viso to jis nepasakė, nors Vilniuje gyvena, su tais lietuvių denacionalizacijos poraiškiais susitiko. Juk sovietinis žvirblis ant gimtakraštinio sąslavyno, Vladas Vaičiulis, turėtų gi už tą 'nedasakymą' tarybiškai padėko-

Jus sunkiai dirbate jūsų sutaupoms. Mes dirbame sunkiai, kad jas apsaugotumėm.

Tokiame neužtikrintame kaip šiame laikotarpy, jūs tikrai norite žinoti, kad jūsų santaupos yra saugios. Cleveland Trust banke jūsų pinigai yra taip saugūs, kaip niekur kitur, nes Cleveland Trust yra vienas iš didžiausių ir labiausiai apsaugoto bankų krašte.

Jūsų pinigai yra pilnai apdrausti Federal Deposit Insurance Corporation iki \$40,000. Per kombinaciją keletą skirtingų planų, tačiau, vyras ir žmona gali pakelti apdraudą iki \$200,000. Pavyzdžiui, kiekvienas gali turėti individualią taupymo sąskaitą, kas duoda jums \$80,000 apdraudą ir bendra sąskaita duoda papildomai \$40,000 apdraudą. Ir kiekvienas gali paimti Payable-On-Death Account, kas duoda viso apdraudą iki \$200,000.

Tad kodėl neatidaryti taupymo sąskaitą jūsų kaimyniniame Cleveland Trust skyriuje? Mes siūlome reguliarias taupymo knygytes su nemokamais čekiais ir padieniais procentais, kada jūs laikote balanse \$500 ir daugiau. Mes taip pat turime kitus padienio procento taupymo planus, kaip pajamų ir investavimo knygytes ir investavimo pažymėjimus.

CLEVELAND TRUST

Member FDIC

ti. O šis, va, nevaleiva, vadina jį "veiksnisku vasku ausis užsilpėdžiusiu pylipu iš kanapiu".

A. Dambriūnas, J. Vainius ir Š. Zikaras, kurių pavardes Vladas Vaičiulis linksniuoja savo sąslavyne, lyg mėsle perlo grūdą radęs, užtikrina, kad jie ir vėl pasiryžę i kapsukinius kursus vykti ir kad 'draugystė neužsibaigs' su viena praleista vasara.

Gero vėjel ir geros išvalgos i aplinką. Rusų išminčius Krylovas rašė apie 'gudruoli', kuris lankė margiausiuju retenybių parodą. Ten jis matė žiogelius, museles, mašalėlius, vabzdėlius ir skruzdėlytes. Nepastebėjo tikrai mažytės 'smulkmenėlės': DRAMBLIO!

Taip šie mūsų trys 'va-juninkai' dėl kapsukinės lituanistikos kursų, iki šiol, atrodo, nepastebėjo sovietinio gyvenimo fono, pagrindo, struktūros ir atramos: režimo prievartos. Tam reikalui pajungta ten viskas: pajungta ir lituanistika. Jeigu tu vyksti pas mus, tu pripažįsti mūsų primatą! Toks yra šių kursų motto.

Tad, paniekinus mūsų liuanistinio švietimo struktūrą, pasisekimus, prin-

cipus! Tad paniekinus gausią išeivijoje pažintinę lituanistinę medžiagą, pradedant gigantišku 'Lietuvių Enciklopedijos' komplektu, visą kultūrinių žurnalų masę, atsižadant visuomeniškos ir gyvai-lietuviškos nuotalkos poveikiu, kodėl galvojama, kad 'kapsukinės lituanistikos kursai' yra... lietuviško švietimo sfera?

Dėl to, kad kiekvienoje visuomenėje visad yra nesveikos psichopatologijos at-

našai. Vienur tai narkotikomanija. Kitur tai... tariama lituanistikos - kapsukologijos narkozė.

Vladas Vaičiulis, pasigalėjimo verta susovietinta kreatūra, gali vebenti apie viską, ką jam ten įsakė. Sovietinis žvirbliukas ant mėslyno visad bus pats mėslynas. O argi toks turi būti išdidus lietuvis jaunuolis?

C. Mantas

1975 TOUR TO LITHUANIA AND GERMANY WITH EUROPA TRAVEL SERVICE

911 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
Telephone: (216) 692-1700

ON KLM ROYAL DUTCH AIRLINES TRANSATLANTIC
BOEING 747 JUMBO JET PLANE

Departure: May 29, 1975

Return: June 12, 1975

Tour price from Cleveland \$1,005.00

Tour price from New York \$ 921.00

ITINERARY: 5 nights in Vilnius with a full day excursion to Kaunas, (Possibility of extra night in Vilnius), 4 nights in Riga, Latvia, 4 nights in West Germany.

TOUR PRICE INCLUDES:

- Economy class air fare from Cleveland, respectively from New York
- Air transportation Leningrad, Vilnius, Riga, Leningrad
- First class Hotel Accommodations, double occupancy
- Pension accommodations in West Germany
- 3 meals daily in Vilnius and Riga
- Sightseeing tours
- Transfers
- Bus transportation
- Baggage handling

For departure from other cities and the following fares to the New York rate

Chicago: \$119.00 Detroit: \$81.00
Buffalo: \$ 68.00 Toronto: \$86.00
Single Supplement: \$95.00

All rates are subject to change.

RESERVATION FORM

EUROPA TRAVEL SERVICE, 911 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119. Telephone (216) 692-1700

GENTLEMEN:

Enclosed is \$_____ as deposit for this Tour.

(Make checks payable to Europa Travel Service). Minimum deposit \$100.00 per person. Final payment due 30 days prior to the departure date.

Mr./Mrs. _____ Number in Party....

Address _____

City _____ State _____

Telephone Number _____ Single Accommodations _____

I will be travelling with _____

Latvia • Lithuania • Estonia U.S.S.R.

Escorted Baltic Tours

15 & 22 Days — \$1175-\$1620.

Departures via SAS—May 22 through September 4

For details & literature

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandose suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

P A D Ė K A

Mano vyras

A. A.

VYTAUTAS JANULEVICIUS

staiga mirė š. m. vasario 18 d. Palaidotas vasario 22 d. Visų Sielų kapinėse, Clevelande. Šiuo sunkiu ir liūdną mūsų gyvenimo momentu patyrė daug nuoširdumo, meilės ir paguodos iš velionies artimųjų ir draugų, norime išreikšti savo begalinį dėkingumą.

Savo nuoširdžią padėką reiškiamo kun. J. Kidykui S. J. už maldas koplyčioje, šv. Mišias bažnyčioje ir už palydėjimą į kapus. Nuoširdžiai dėkojame karto nešėjams: dr. A. Martui, J. Nasvyčiui, K. Gaižuičiui, B. Paulioniui ir Julijui Kazėpui. Ypatingai gili padėka mielai p. Norai Braziulienei už taip gražiai ir jausmingai sugiedotą Ave Maria. Nuoširdžiai dėkojame Clevelando Tevynės Garsų radijo valandėlės vedėjui p. J. Stempužiui už pranešimą apie velionies veiklą ir mirtį. Dėkojame p. J. Nasvyčiui už tartą paskutinį atsisveikinimo žodį, kapuose.

Dėkojame visiems tiems, kurie aukojo šv. Mišioms, atsiuntė gėles, aplankė koplyčioje ir palydėjo velionį į amžino poilsio vietą. Taip pat esame dėkingi visiems pareiškusiems užuojautas žodžiu, laiškais ir spaudoje. Nuoširdus ačiū laidojimo įstaiga Della Jakubs & Son už malonų patarnavimą.

Nuliūdusi ŽMONA ANELĖ IR BROLIAI:
JULIUS SU ŽMONA ELENA
IR DUKRA LILIJANA,
BROLIS MEČYS IR
TEOFILIUS SU ŠEIMA

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Joseph C. Maezer, gyvenęs Cincinnati užsiprenumeravo Dirvą dr. Bieliausko paragintas, norėdamas geriau išmokyti lietuviškai kalbėti, skaityti ir rašyti. J. C. Maezer yra veiklus Cincinnati lietuvių organizacijų narys ir sveikiname naująjį prenumeratorių.

• Sigitas Novickis, San Francisco, atnaujinamas Dirvos prenumeratą 4 metams, pridėjo auką 8 dol. Ačiū.

• Ed. Vasiliauskas, Detroit, atnaujinamas prenumeratą, pridėjo auką 5 dol. Ačiū.

• J. P. Vaičaitis, Akron, atnaujinamas prenumeratą, Dirvai paremti pridėjo auką 12 dol. Ačiū.

Hartford

ISPŪDINGAS KONCERTAS

Gegužės 10 d. iš plačiosios apylinkės rinkosi lietuviai į savo klubą išklausyti pavasarinio koncerto. Programai atlikti buvo pakviestas Clevelando vyrų oktetas su soliste Ir. Grigaliūnaite.

Vakara atidarė klubo pirmininkas Baltauskas, visus pasveikindamas ir prašė džiaugtis lietuviška daina.

Uždangai prasiskleidus scenoje stovėjo vyrai, kaip mūrai, o vadovas R. Babickas pasakė dainų pavadinimus, autorių. Pirmoj dalyje visos mūsų žymiųjų muzikų liaudies dainos, viena kita

kariška ir sutartinė su soliste Ir. Grigaliūnaite. Oktetas stiprus ne tik pečiais, bet ir savo balsais, o vyrai beveik atskirai kiekvienas soliavo, o kai į šį darnų vienetą įsijungė it lakštingala Ir. Grigaliūnaite, dainą užbūrė klausytojus. Visi atsikvėpė dainai nutilus ir griausmingas plojimas reiškė, kad klausytojai dėkoja.

Antrojoje dalyje Oktetas dainavo įvairias dainas lengvo pobūdžio iškilnių, operėčių. Ne mažiau buvo žavūs savų išpildymu, o lakštingalėlė I. Grigaliūnaite nepasimetė ir svetimoje girelėje... Vieni antrus papildydami džiugino klausytojus savo dainomis apie 2 val. Oktetas buvo dosnus ir publikos pagėdaujamas davė dar 4 dainas. Oktetas čia jau trečias kartas. A. Dzikas klubo vardu užtikrino, kad jie bus pakviesti ir ketvirtam kartui, nes Oktetas dainuoja kas kart geriau. Klausytojų buvo virš du šimtai. Valio visi šio okteto dalyviai, nes jie aukojasi lietuviškos dainos meilei!

Alfonsas Burneika

• Devintoji mokytojų ir jaunimo studijų savaitė Dainavoje įvyks š. m. rugpjūčio 10-17 d.d. Visi norintieji joje dalyvauti prašomi ir raginami nedelsiant ir neatidėliojant registruotis. Mokestis nustatytas toks: pirmam suaugusiam šeimos nariui \$60.00, kitiems suaugusiems tos šeimos nariams, studentams ir vaikams iki 12 m. \$15.00, aukštesniųjų mokyklų mokinėjams \$30.00. Registruotis atsiunčiant dalį stovyklos mokestio šiuo adresu: Pr. Karalius, 12470 Snow Road, South Newbury, P.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SAJUNGOS KETURIOLIKTOJO SEIMO DARBOTVARKĖ

ŠEŠTADIENIS, GEGUŽĖS 24 D.

10:00-11:00 REGISTRACIJA:

- Seimo atidarymas ir garbės prezidiumo sudarymas;
Iškilmingas posėdis:
1) Skyriaus ir Seimui rengti komiteto pirmininko dr. Antano Butkaus žodis;
2) Himnai;
3) Invokacija;
4) ALT S-gos pirmininko žodis — Emilija Čekienė;
5) Mirusių S-gos narių pagerbimas — Jurgis Sirusas;
6) Sveikinimai — Juozas Bagdonas;
7) ALT S-gos 25 metų sukaktis — Jonas Jurskūnas.

12:30- 2:30 DARBO POSĖDIS:

- 1) Seimo prezidiumo sudarymas;
2) Darbotvarkės priėmimas;
3) Seimo komisijų sudarymas;
4) S-gos valdybos ir revizijos komisijų pranešimai;
5) Diskusijos dėl pranešimų.

2:30- 3:30 PERTRAUKA.

3:30- 5:30 DARBO POSĖDIS:

- 1) Lietuvių Tautinio Sąjūdžio pranešimas — J. Maurukas;
2) Pranešimas ALTos reikalais — Teodoras Blinstrubas;
3) Tautinė spauda — Dr. Jonas Balyš;
4) Lietuvos Nepriklausomybės Fondas;
5) Diskusijos dėl pranešimų.

8:00

BANKETAS:
Programoje šol. Audronė Simonaitytė.
Akompanuoja Birutė Smetonienė.
Poeziją skaito Vladė Butkienė.

SEKMADIENIS, GEGUŽĖS 25 D.

10:00-12:00 DARBO POSĖDIS:

- 1) Skyrių atstovų pranešimai;
2) Skyrių įnašas tautinės srovės istorijai — A. Juodvalkis;
3) Diskusijos dėl pranešimų.

12:00- 2:00 DARBO POSĖDIS:

- 1) Mandatų komisijos pranešimas;
2) Nominacijų komisijos pranešimas;
3) Rinkimai: S-gos pirmininko ir valdybos narių;
4) Kontrolės komisijos ir Tarybos narių rinkimai;
5) Nutarimų komisijos pranešimas;
6) Kiti klausimai ir sumanymai;
7) Seimo uždarymas.

2:00- 3:00 PERTRAUKA.

Vilties Draugijos suvažiavimas.

...Kad susibūrę organizacijomis, kiekvienas dirbdamas savo darbą, kaip ligšiol, taip ir toliau augstai vertintume tautos laisvės bylą. Dėl Lietuvos, dėl mūsų Tėvynės visa, ir turtas ir gyvybė, prireikus negaila aukoti. Taip tikint ir taip darant, pro darganas ir audras gali būti įmatomas skaistus mūsų krašto ir mūsų tautos rytojus.

Mūsų valstybė išmėginta, ne kartą jai teko išgyventi sunkių valandų. Lietuviai buvo ramūs, drausmingi, ir dėl to mūsų tautos laivas pavykdavo laimingai jo vairininkams išvesti tarp uolų ir seklumų. Tad ir dabar, kai visas pasaulis nerimsta, kai niekur nėra tikro rytojaus, reikia visiems atminti, kad audros metu tenka būti laive kantriems, ramiems ir vieningiems.

A. SMETONA

MALONIAI KVIEČIAME VISUS Į AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS

SAJUNGOS JUBILIEJINIO SEIMO

BANKETA

1975 m. gegužės 24 d. šeštadienį, 8 v.v.

Ramada Inn, 26811 Euclid Ave., Wickliffe, Ohio

MENINĖJE PROGRAMOJE:

Solistė AUDRONĖ SIMONAITYTĖ

Akompanuoja

pianistė BIRUTĖ SMETONIENĖ

Savo poezijos kūrybą
skaitys VLADĖ BUTKIENĖ

Kokteilis 7:30 v.v.

Karšta vakarienė ir šampanas. Šokiams
gros Slabodos orkestras.

Solistė AUDRONĖ SIMONAITYTĖ

Pianistė BIRUTĖ SMETONIENĖ

Bilieto kaina asmeniui \$10.00. Vietas baliuje prašome nesivėluojant užsisakyti pas Seimo rengimo komiteto narius: S. Astrauską — tel. 943-5948, Dr. A. Butkų — 932-9944, J. Mockų — 681-5295, V. Stuogį — 486-2387, K. Karalį — 229-2419, V. Benokraitį — 481-5175, E. Maslauskienę ir Dirvoje — 431-6344.